

TVAROSLOVÍ

2 a) Opravte chyby ve tvarech přechodníků:

Nakoupivši vše potřebné, pustili se do pečení narozeninového dortu.
Pozorujíce nebe, vzpomínala na příjemně strávené volné dny.
Mysle na zkoušky, nevnímala okolí.
Obléknuv si kabát, vyrazil do práce.
Běžíc na tramvaj, vymýšlel omluvu pozdního příchodu.
Jdouce kolem výlohy knihkupectví, konečně je napadly vhodné dárky rodičům.
Loď odrazivše od břehu, vyplula na širé moře.

b) Nahradte přechodníky větami nebo větnými členy.

*Např. Nakoupili vše potřebné a pustili se do pečení narozeninového dortu.
Když nakoupili vše potřebné, pustili se do pečení narozeninového dortu.
Po nákupu všeho potřebného se pustili do pečení narozeninového dortu.*

3 Utvořte věty, ve kterých použijete následující přechodníky:

- a) poznavše, uviděv, probudivši se, zaspav, zaspívavši, zamávav, dokreslivše, rozloučiv
- b) jdouce, myslíce, sedíc, vidě, píšíce, smějíc, poskakuje, odpovídaje, rozhodujíc se

4 Poslechněte si ukázkou z vyprávění Vladimíra Menšíka, poradte, které tvary přechodníku měl správně použít.

5 a) U tučně vytištěných sloves určete mluvnické významy:

Příliš mnoho dobrých rad

Kráčeli městem tři: osel, dědeček a vnuk. Dědeček **se vezl** na oslovi, vnouček **cupkal** pěšky. Vtom jeden kolemjdoucí pohoršeně vykřikl: „No tohle! Nestydíš se, dědku? Ty si jedeš a to ubohé děcko necháš běžet. Nevidíš, jak má malé nožičky?“ Stařík si vzal jeho slova k srdci. **Slezl z osla a nabídl své místo chlapci**. Ale hned za rohem **se zhrozil** jiný muž: „Chudák starý pán, no ten se dočkal! Kluk se veze jako kníže, ale starci **neprokáže** úctu! To ti není hanba, harante?“ Ted se zastyděl klouček. Dědeček **přisedl** k němu a jeli na oslovi oba dva. „Fuj! Skandál!“ **vyjekla** jakási žena. „Chcete to ubohé zvíře zničit? Hanba! To mu chcete strhat hřbet?“ **Stařeček i hošík slezli a už celí spletení kráčeli vedle osla**. Mládenci z hospody **vybuchli** smíchy! „Podívejte, blázní!“ křičeli jeden přes druhého. „**Mají osla a jdou pěšky!** K čemu ho tedy máte, hlupáci?“ Dědeček a vnouček na sebe bezradně **pohlédli**. **Pak vzali osla na ramena a nesli ho městem**. Lidé vybíhali z domů, vykláněli se z oken a nemohli uvěřit svým očím. „Co to ti dva s tím oslem tropí?“ ptali se.

Podle Daniely Fišerové z knihy Občanská výchova

b) V podtržených větách vhodně použijte přechodníky.

6 Doplňte zadané tvary přechodníků:

- běžet – přechodník přítomný, číslo množné, rod ženský – _____
- vidět – přechodník přítomný, číslo jednotné, rod ženský – _____
- uvařit – přechodník minulý, číslo množné, rod mužský – _____
- odpočívát – přechodník přítomný, číslo jednotné, rod střední – _____
- zasvítit – přechodník minulý, číslo jednotné, rod střední – _____
- zaběhnout – přechodník minulý, číslo množné, rod ženský – _____
- mávat – přechodník přítomný, číslo množné, rod mužský – _____